

**Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра суспільствознавчої освіти**

**ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИХОВАТЕЛІВ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ
«Стратегія роботи вихователів спеціальних закладів в системі
інклюзивної освіти»**

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри суспільствознавчої освіти

(Протокол № 12 від 18.11.2022 р.)

Завідувачка кафедри

Галина СОХАНЬ

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(Протокол № 9 від 25.11.2022 р.)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Програма підвищення кваліфікації вихователів спеціальних закладів освіти «**Стратегія роботи вихователів спеціальних закладів в системі інклюзивної освіти**»

Розробники: асистент кафедри суспільствознавчої освіти Олексюк І.Б., старший викладач кафедри практичної психології Кобель І.Г., завідувачка центру підтримки інклюзивної освіти Кузь Г.Б., старший викладач кафедри практичної психології Єфімова С.М.

Мета: науково-методичний супровід професійного розвитку вихователів спеціальних закладів загальної середньої освіти у їхній підготовці до роботи, спрямованої на розвиток у здобувачів освіти здібностей, компетентностей та наскрізних умінь, необхідних для соціалізації, свідомого життєвого вибору, самореалізації, відповідальності, правової культури та громадянської активності на основі модернізації змісту, форм і методів виховання, впровадження інноваційних технологій у виховний процес.

Напрямок: забезпечення і підтримка розвитку ключових компетентностей вихователів, зокрема:

1. Розуміння змістових та методичних засад сучасного виховного процесу.
2. Уміння використовувати актуальний педагогічний досвід у виховному та реабілітаційному процесі в спеціальних закладах загальної середньої освіти;
3. Встановлювання зв'язків між діями та вчинками дорослого і розвитком самоконцепції дитини з особливими освітніми потребами.
4. Уміння застосовувати емоційну саморегуляцію та техніки ефективної комунікації.

Обсяг: 30 годин.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна, дистанційна, очно-дистанційна)

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

- професійно-педагогічна компетентність – знання основних міжнародних і національних законодавчих документів, їхньої ролі у впровадженні інклюзивної освіти у сфері функціонування інклюзивно-ресурсних центрів, знання та розуміння основних принципів діяльності ІРЦ; здатність виконувати професійні функції, зважаючи на особливі потреби здобувачів освіти та інтегрувати їх у середовищі закладу освіти, створюючи умови для розвитку й саморозвитку;
- громадянська компетентність – уміння активно слухати та спостерігати, брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити,

критично розуміти світ: політику, право, права людини, культуру, релігію, історію, мас медіа, економіку тощо;

- мовно-комунікативна компетентність – уміння доступно і переконливо висловлювати власну думку на засадах толерантності і поваги до позиції іншого;

- підприємницька компетентність – уміння генерувати нові ідеї та ініціативи, втілювати їх у життя, бути соціально мобільною, адаптивною, комунікабельною, відповідальною людиною; здатність використовувати позитивний досвід правової дійсності для прогнозування особистих поведінкових моделей та вибору дійових життєвих стратегій;

- інформаційно-цифрова компетентність – здатність використовувати цифрові технології для пошуку потрібної інформації, досліджувати суспільні проблеми за допомогою сучасних засобів, робити і презентувати висновки, працювати онлайн в освітніх, соціальних та наукових проєктах, створювати вербальні й візуальні тексти, мультимедійні презентації та поширювати їх;

- психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного, морального і соціального здоров'я учнів, здатність сприяти творчому становленню школярів, розвитку особистості, індивідуальності і колективу;

- загальнокультурна компетентність – здатність аналізувати найважливіші досягнення національної і світової науки та культури, орієнтуватися в культурному та духовному контекстах сучасного українського суспільства.

Місце (місця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади освіти Львівської області.

Очікувані результати навчання:

- знає основні міжнародні і національні законодавчі документи, які стосуються прав осіб з інвалідністю та особливими освітніми потребами та вимоги до організації інклюзивного освітнього простору;
- знає особливості психічного та фізичного розвитку дітей з різними освітніми потребами та особливістю організації корекційної роботи з ними;
- демонструє вміння враховувати особливості та можливості дітей в закладах освіти, розуміє змістові та методичні засади виховання сучасної особистості;
- застосовує уміння і навички використання оптимальних моделей позакласної роботи та основних видів діяльності (спілкування, сюжетно-рольова гра, предметно-практична, дослідна та навчальна діяльність);
- встановлює зв'язки між діями та вчинками дорослого і розвитком самоконцепції дитини з особливими освітніми потребами.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття

Час за робочою навчальною програмою – 2 години

Тема 1. Реєстрація учасників (вхідне опитування). Ознайомлення з програмою навчання (практичне, 1 година)

Тема 2. Формування очікувань учасників (практичне, 1 година)

Модуль 1. Місце спеціальних закладів освіти в системі інклюзивного навчання.

Час за робочою навчальною програмою – 6 години

Тема 1. Інклюзія в Україні. (лекція, 2 години)

План лекційного заняття

1.1 Інклюзія в освіті.

1.2 Історія успіху людей з інвалідністю.

Тема 2. Роль і завдання спеціальних закладів освіти в системі інклюзивної форми навчання (лекція, 2 години)

План лекційного заняття

1.1 Історія виникнення і функціонування спеціалізованих інтернатів в Європі та СРСР.

1.2. Причини виникнення міжнародного руху за інклюзивне навчання «Школа для всіх».

1.3. Новий підхід до визначення ролі і місця спеціальних закладів освіти в сучасних умовах.

Тема 3. Особливості навчання дітей з особливими освітніми потребами (лекція, 2 години)

План лекційного заняття

1.1 Системи класифікації дітей з порушеннями розвитку.

1.2. Характеристика основних категорій дітей з особливими освітніми потребами.

1.3. Організація робочого місця для дітей з різними освітніми потребами.

Модуль 2. Використання стратегій роботи, що сприяють розвитку позитивної самооцінки і я-ідентичності в дітей з особливими освітніми потребами.

Час за робочою навчальною програмою – 8 години (5 — лекційні; 3 - практичні)

Тема 1. *Поняття самооцінки та я-ідентичності (самоконцепції). Значення самоконцепції для розвитку дитини. (лекція 2 год.)*

План лекційного заняття

1.1. *Блоки, з яких складається позитивна самоконцепція.*

1.2 *Ефективна комунікація як стратегія для розвитку позитивного ставлення до себе.*

Тема 2. *Особливості формування самоконцепції дітей з ООП. (лекція 1 год, практична 1 год.)*

План практичного заняття

2.1 *Вплив самоконцепції дорослого на розвиток самосприйняття дітей. Алгоритм застосування РЕТ для покращення взаємодії.*

2.2 *Створення плану конкретного заходу, спрямованого на розвиток поваги членів колективу та дітей одне до одного.*

Тема 3. *Розлади сенсорної інтеграції у дітей з ООП. (лекція 2 год, практична 1 год.)*

План лекційного заняття

3.1 *Сенсорна інтеграція та її значення для функціонування та розвитку мовлення дитини.*

3.2 *Казкотерапія та лялькотерапія на допомогу вихователю СЗО*

Практичне заняття

3.3 *Сенсорні ігри та їхні види.*

Форум №1 (1 година) *«Які корекційні прийоми і види роботи є найбільш результативними для ваших вихованців?»*

Модуль 3. «Діти з ООП: розуміння, взаємодія, допомога»

(Лекція – 4 год, практична 3 год)

Тема 1. *Особливості роботи з дітьми з розладами спектру аутизму. (лекція- 2 год, практична – 2 год.)*

План лекційного заняття

1.1 *Психолого-педагогічний супровід дітей з розладами спектра аутизму в умовах інклюзії.*

План практичного заняття

1.2 *Розлади сенсорної інтеграції у дітей з ООП.*

Тема 2. *Теорія та методика роботи з дітьми з порушеннями інтелекту. (Лекція – 2 год, практична 1 год)*

План лекційного заняття

2.1 Огляд основних категорій дітей з особливими освітніми потребами.

2.2 Особливості пізнавальної діяльності дітей з порушеннями інтелекту.

План практичного заняття

2.3 Актуальні напрями корекційної роботи з дітьми з порушеннями розвитку.

Модульна контрольна робота 1 (індивідуальне завдання для слухачів)

На основі презентаційного матеріалу до теми та роботи у малій групі опишіть ефективну стратегію для сприяння розвитку позитивної самооцінки/я-ідентичності, яку ви привнесете у власну практику по завершенню навчання на КПК

Модуль 4. Особливості психофізичного розвитку дітей з порушенням зору. (Практичне заняття – 5 год)

Тема 4.1 Презентація практичного досвіду виховної діяльності у спеціальному закладі освіти: освітній простір та методи виховання дітей з особливими освітніми потребами (Практичне заняття – 5 год.).

План практичного заняття

1. Організація безпечного та довірливого освітнього середовища для ефективної виховної роботи.
2. Повсякденний досвід виховання: специфіка ефективної роботи.
3. Виховні заходи як частина виховного процесу: секрети ефективної групової роботи.
4. Формування ключових компетентностей засобами виховної роботи.

Модульна контрольна робота 2 (індивідуальне завдання для слухачів) Написати есе на тему: «Ким ви бачите своїх вихованців в майбутньому? Ким би ви хотіли їх бачити? Що для цього потрібно?»

Вихідне діагностування, рефлексія (практичне, 2 години)

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях – індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Програмою передбачене виконання різних видів робіт: вхідне опитування; модульна контрольна робота 1, 2; участь у тематичних дискусіях (форумах); рефлексія.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	Кількість годин			Форум
	Усього	Лекції	Прак-тичні	
Інтеграційно-мотиваційне заняття	2		2	
<i>Тема 1. Реєстрація учасників (вхідне опитування). Ознайомлення з програмою навчання</i>			1	
<i>Тема 2. Формування очікувань учасників</i>			1	
Модуль 1. Місце спеціальних закладів освіти в системі інклюзивного навчання.	6	6		
<i>Тема 1. Інклюзія в Україні</i>		2		
<i>Тема 2. Роль і завдання спеціальних закладів освіти в системі інклюзивної форми навчання</i>		2		
<i>Тема 3. Особливості навчання дітей з особливими освітніми потребами</i>		2		
Модуль 2. Використання стратегій роботи, що сприяють розвитку позитивної самооцінки і я-ідентичності в дітей з особливими освітніми потребами	8	5	2	1
<i>Тема 1. Поняття самооцінки та я-ідентичності (самоконцепції). Значення самоконцепції для розвитку дитини.</i>		2		
<i>Тема 2. Особливості формування самоконцепції дітей з ООП.</i>		1	1	
<i>Тема 3. Розлади сенсорної інтеграції у дітей з ООП</i>		2	1	
Форум №1 «Які корекційні прийоми і види роботи є найбільш результативними для ваших вихованців?»				1
Модульна контрольна робота №1 <i>На основі презентаційного матеріалу до теми та роботи у малій групі опишіть ефективну стратегію для сприяння розвитку позитивної самооцінки/я-ідентичності, яку ви привнесете у власну практику по завершенню навчання на КПК</i>				
Модуль 3. «Діти з ООП: розуміння, взаємодія, допомога»	7	4	3	
<i>Тема 1. Особливості роботи з дітьми з розладами спектру аутизму.</i>		2	2	
<i>Тема 2. Теорія та методика роботи з</i>		2	1	

<i>дітьми з порушеннями інтелекту.</i>				
Модуль 4. Особливості психофізичного розвитку дітей з порушенням зору	5		5	
<i>Тема 1. Презентація практичного досвіду виховної діяльності у спеціальному закладі освіти: освітній простір та методи виховання дітей з особливими освітніми потребами</i>			5	
Модульна контрольна №2 <i>Написати есе на тему: «Ким ви бачите своїх вихованців в майбутньому? Ким би ви хотіли їх бачити? Що для цього потрібно?»</i>				
Вихідне діагностування, рефлексія	2		2	
Всього годин:	30	15	14	1